

Contextul anantropic

„Teoria economică acceptă soluții la probleme specifice tipului de viață fără inteligență, viziunea mecanică funcționând într-un context anantropic, construit pe relaționări în care umanul este redus la condiția de consumabil sau cel mult la cea de ingredient pentru apetitul randamental al capitalului.”

Argumentul tare pentru reconstrucția științei economice îl dă nerezolvarea în termeni raționali, de timp, amploare și cauze, a problemei crizei. Deși este considerată în primul rând ca o dereglare a funcționalității piețelor, criza persistă și se extinde la toate sistemele acțiunii umane. Partea delicată a problemei constă în faptul că perspectiva mecanică în structurarea viziunii, ținând cumva de ordinea abordării pragmatice a realității, sugerează posibilitatea, experiențială cel puțin, a înlăturării cu lejeritate a defecțiunii.

Se știe, însă, că mecanismele care pot fi reparate sunt cele ale căror principii de construcție și de funcționare sunt teoretic explicate. Stăruința și insinuarea crizei dincolo de limitele obișnuite de timp și spațiu indică limpede că există un deficit sever de cunoaștere a modului de configurare și de funcționare a economicității. Altfel s-ar putea interveni pentru restabilirea parametrilor și condițiilor din rețeta generică. Recomandarea libertarienilor că totul se va rezolva de la sine, calculând înainte de toate costurile duratei dereglării, adică raportând efectele la sensul raționalității, este cel puțin o glumă nereușită.

Epistemologic, deci, defecțiunea își are originile în forma percepției economicității ca pe un mecanism care poate fi suprasolicitat pentru a-i crește randamentul. Decelarea comportamentului economic se face în termeni de tehnologie a avuției, cu perioade faste de utilizare, dar și cu întreruperi din cauze energetice și de uzură. Criza este expresia directă a supratuției mecanismului economic pentru creșterea avuției pe termen scurt. Ea amplifică prin mijloace speculative crearea de valoare adăugată. Configurarea deviantă a mecanismului economic se vede în redistribuirea pe căi nonraționale, violente chiar, a avuției. Astfel, criza economică sfârșește prin a fi o criză socială structurală.

În sînjul acestei concepții, criza este o manifestare ciclică, ea vine și pleacă într-o repetare pe termene definite de contextul în care se aranjează afacerile, cu intensități și volume bine stabilite. Fatalismul crizei face parte din peisajul intelectual motivat de principiile *laissez faire*.

Ontologic, însă, defecțiunea se arată mult mai complexă. Structura instituțională a economiei globale centrată monetarist și orizontul funcțional străjuit de principiile maxime ale autoreglării piețelor implică supraturarea mecanismelor economicității. Ieșirea din criză are, în aceste condiții, rețeta administrării de supradoze de criză. Îndatorarea publică, spre exemplu, destinată să satisfacă apetitul de funcționare la limită a sistemului monetar, activează principalul canal al extinderii crizei. Nu încapă îndoială că în acest model flexibilizarea principiului autoreglării este tolerabilă cât timp prin aceasta se favorizează transferul costurilor crizei dinspre piețe spre bugetele publice.

Autoreglarea este inovația cea mai spectaculoasă ieșită din viziunea neomonetaristă prin aceea că absolvă piețele de povara costurilor supraturării. Apare astfel o realitate la limita economicității din care se evoluează spre sublimarea crizei piețelor și activarea crizei statelor. Trebuie subliniat că teoria autoreglării pieței este o variantă sofisticată a principiului machiavelic *scopul scuză mijloacele*.

Complexitatea defectării mecanismelor economicității survine pe calea autoritarismului teoriei asigurat de corporatism printr-un pact cu administrația statelor. Forma vizibilă a acestui pact este circularitatea reprezentării la nivelul sistemelor de guvernare. Aceasta face ca prin concepția privind funcționalitatea piețelor să se acopere, cu un strat explicativ bine întreținut publicistic, câteva grade de libertate corporatistă în raport cu responsabilitatea statelor față de finalitatea socială a economicității, deturnată prin îndatorare excesivă. Cumva consolidat, corporatismul neomonetarist lucrează pe termen lung pentru maximalizarea funcției randamentale, performanțele pe termen scurt fiind însă vârfuri inimaginabile, rostogolind ca pe un bulgăre de zăpadă apetitul pentru speculație. În fapt, jocul este tot de control al resurselor, de astă dată într-o formulă atotcuprinzătoare, inclusiv a celor convenite generațiilor viitoare.

Teoria mainstream – capitalismul corporatist – consacră prevalența capitalului în raport cu munca, a piețelor în raport cu statele, a economiei în raport cu societatea. Din punct de vedere unifactorial, teoria este perfectă, satisface integral interesele capitalului. Dar contextual ea este placenta în care se plămădește catastrofa. În esență, teoria economică acceptă soluții la probleme specifice tipului de viață fără inteligență, viziunea mecanică funcționând într-un context anantropic, construit pe relaționări în care umanul este redus la condiția de consumabil sau cel mult la cea de ingredient pentru apetitul randamental al capitalului. În realitate, umanul este total dependent de

impuls, în termeni de limitare a prevalenței prin conformare la regula puterii. Monstruoziitatea este evidentă, dar operează nestânjenită pentru faptul că este randamentală în raport cu așteptările materialității.

Sub presiunea ideilor unidirecționale, tiparele comportamentale își redefinesc modelele. La drept vorbind, legea gravitațională a universului materialist centrează ordinea pe avuție, indiferent de distanța față de resurse. Forța subtilă a concordanței acționale este iluzia. Construcția economiei respectă nevoia reproducerii iluziei proclamând avuția ca ideal. De aceea proiecția este una a trăirii prin reprezentanți.

Marin Dinu